

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.446.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 12145 Pani Poseł Bożeny Lisowskiej w sprawie realizacji programu Trzy filary wsparcia osób z niepełnosprawnościami proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Orzekanie dla celów rentowych i orzekanie o niepełnosprawności to dwa odrębne systemy. Służą innym celom i realizowane są przez inne instytucje. Porównywanie liczby osób pobierających rentę i liczby niepełnosprawnych wydaje się więc niezasadne.

Orzecznictwo dla celów rentowych wykonywane jest przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a orzekanie o niepełnosprawności jest obowiązkiem powiatowych i wojewódzkich zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności.

Nie każda osoba uznana formalnie za niepełnosprawną spełnia warunki do otrzymania świadczenia rentowego np. ze względu na brak wymaganych okresów składkowych. Dlatego twierdzenie, że tylko niewielki odsetek osób niepełnosprawnych posiada zabezpieczenie społeczne (rentę) nie jest właściwy.

Nieusprawiedliwione jest również zestawianie danych dotyczących osób całkowicie niezdolnych do pracy (to określenie należy raczej odnosić do orzecznictwa ZUS) do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym (jest to pojęcie związane z orzecznictwem pozarentowym). Zgodnie z definicją ustawową osoby zaliczone do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności również są niezdolne do pracy, a orzeczona przez lekarza orzecznika ZUS całkowita niezdolność do pracy jest traktowana na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności¹.

Głównym celem instrumentów wsparcia z zakresu rehabilitacji społecznej jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Realizowane jest ono przede wszystkim przez wyrabianie zaradności osobistej, pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej, a także wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych. Do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji społecznej, ale także zawodowej, zalicza się uczestnictwo w: turnusach rehabilitacyjnych i w warsztatach terapii zajęciowej.

Zadania na rzecz rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych, zarówno na poziomie samorządu terytorialnego, jak również na poziomie centralnym, realizowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych PFRON. Ze sprawozdania Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z wykonania planu rzeczowo-finansowego za 2024 r. wynika, że liczba osób, która skorzystała z instrumentów z rehabilitacji społecznej wyniosła 501 693.

¹ art. 4 ust. 2 i art. 5 pkt 2 ustawy dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2025 r. poz. 913).

Dla celów korzystania ze świadczeń oraz usług skierowanych dla osób niepełnosprawnych niezbędne jest posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności lub jej stopniu, wydawanego przez wojewódzkie i powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności lub inny organ do tego uprawniony².

Zgodnie z danymi z Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności w IV kwartale 2024 r. zarejestrowanych było 3 168 378 osób (łącznie dorośli i dzieci). Zatem wśród uprawnionych osób niepełnosprawnych z systemu EKSMOoN 15,83% korzysta z instrumentów z rehabilitacji społecznej.

Podstawowym źródłem informacji, pozwalającym na analizę aktywności osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy jest Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności przeprowadzane przez Główny Urząd Statystyczny. Na podstawie danych za 2024 rok (dane w przeliczeniu rocznym) współczynnik aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym wynosił 33,1%, wskaźnik zatrudnienia 32,0%, natomiast stopa bezrobocia 3,3%. Sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy jest trudna i nadal istnieje luka w zatrudnieniu w stosunku do ogółu populacji. Niemniej jednak wskaźniki te stopniowo poprawiają się, co świadczy o systematycznej pozytywnej zmianie pozycji osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy.

Aktualnie priorytetowymi zadaniami Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych jest m.in. procedowanie rozwiązań legislacyjnych dotyczących asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnościami oraz realizacja projektów w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) dotyczących zatrudnienia wspomaganego, zmian w systemie orzekania o niepełnosprawności, utworzenia Centrum Komunikacji dla osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami, przygotowania rozwiązań w zakresie mobilnego doradcy włączenia społecznego oraz utworzenia inspektoratu dostępności. W związku z powyższym rozwiązania dotyczące bonu terapeutycznego oraz bonu prozatrudnieniowego nie są obecnie przedmiotem prac Ministerstwa.

Jednym ze strategicznych celów FERS będzie zapewnienie równych szans dla osób z niepełnosprawnościami. W zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027 wskazano na kwestie wspierania zintegrowanych działań na rzecz aktywnego włączenia. Dlatego z inicjatywy Kierownictwa Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach wsparcia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin zaplanowano działania, które przyczynią się do zmian systemowych m.in. w obszarze zatrudnienia wspomaganego (ZW). W związku z tym zostanie opracowany Model Zatrudnienia Wspomaganego, którego rozwiązania zostaną następnie przetestowane, aby mogły uzupełniać funkcjonujący krajowy system wspierania zatrudniania osób z niepełnosprawnościami. Nowy instrument kierowany będzie do osób z niepełnosprawnościami mających szczególne trudności w samodzielnym znalezieniu i utrzymaniu zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Opracowany model ma na celu wprowadzenie standardów świadczenia usługi, która w obecnej sytuacji z uwagi na różnorodność źródeł finansowania (głównie projektowych) i wymagań podmiotów dotujących jest świadczona niejednorodnie, a przede wszystkim nie jest powszechnie dostępna dla wszystkich osób z niepełnosprawnościami, które jej potrzebują.

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami to zarówno system świadczeń kierowanych bezpośrednio do tych osób, obejmujących zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie dla osób

---

² np. komisje orzecznicze Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, komisje orzecznicze Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, wojskowe komisje lekarskie, komisje orzecznicze Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

niezdolnych do samodzielnej egzystencji, świadczenie wspierające, jak i system wsparcia opiekunów osób z niepełnosprawnościami, którym może być przyznany zasiłek dla opiekuna, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy. Osoby z niepełnosprawnościami, podobnie jak inne osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, mogą korzystać, zależnie od potrzeb, ze świadczeń z pomocy społecznej, z zasiłków stałych i okresowych.

Świadczenia pieniężne z systemu pomocy społecznej przysługują osobom lub rodzinom, których wysokość dochodu nie przekracza odpowiedniego kryterium dochodowego. Świadczenia te finansowane są w ramach budżetu państwa w obszarze systemu pomocy społecznej, pozostałych zadań w zakresie pomocy społecznej czy świadczeń rodzinnych.

Oprócz form wsparcia wymienionych powyżej osoby z niepełnosprawnościami mogą korzystać z programów m. in. z Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, który wprowadził dodatkowe świadczenie w wysokości 4 tys. zł, czy instrumentów wsparcia finansowanych ze środków PFRON. Na uwagę zasługuje możliwość uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, jak też zatrudnienia w zakładach aktywności zawodowej.

Odnosząc się do twierdzenia, że osoby niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym są pomijane w systemie rehabilitacji społecznej i zawodowej, trudno się z nim zgodzić. Jeżeli chodzi o miesięczne dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych największe wydatki na chronionym rynku pracy generują osoby ze stopniem umiarkowanym ze schorzeniami specjalnymi (40,0 %) i bez schorzeń specjalnych (36,6 %) (źródło: sprawozdanie rzeczowo-finansowe PFRON za 2024 r.). Podobnie na otwartym rynku pracy największy udział dofinansowania odnotowany został dla pracowników z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności bez schorzeń szczególnych (42,3%) i ze schorzeniami specjalnymi (26,4%).

Kwotowo przedstawia się to następująco: w 2024 r. ponad 1 miliard zł przekazano pracodawcom z chronionego rynku pracy na dofinansowanie do wynagrodzenia osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, a pracodawcom z otwartego rynku - blisko 1,5 miliarda złotych.

Podobnie, w ramach refundacji składek na ubezpieczenia społeczne 65,25 % środków zostało wypłaconych osobom zaliczonym do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, wobec 19,82% dla osób ze znacznym stopniem i 14,93% dla osób z lekkim stopniem.

Większość instrumentów wsparcia kierowana jest do osób niepełnosprawnych niezależnie od stopnia niepełnosprawności, stad w mojej opinii trudno zgodzić się z tezą, że obecny model wsparcia narusza konstytucyjną zasadę równego traktowania zawartą w art. 32 Konstytucji RP. Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do wypracowania koncepcji rozwiązań podchodzi w sposób kompleksowy, uwzględniając postulaty środowisk oraz mając na uwadze poprawę sytuacji osób z niepełnosprawnością i ich rodzin.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Łukasz Krasoń
Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/